

Přečetl jsem si zpravodaj SÚRAO a musím reagovat.

Správa úložišť radioaktivních odpadů nechává zpracovat a tisknout zpravodaj Zprávy ze Správy. Tento zpravodaj pak zasílá občanům v lokalitách, které si vytypovala pro možné ukládání radioaktivních odpadů. Poslední vydání bylo před Vánoce. „Pěkný barevný časopis, který nepřipouští jiné názory, než ty ze Správy“. Tak jsem si počtl.

První článek je o tom, že prý se zvýší příspěvky pro obce. Určitě není náhodou, že toto téma je umístěno na začátku. Příspěvky pro obce, které SÚRAO a MPO neberou v potaz jako rovnoprávné účastníky celého procesu. Prvních dvanáct roků, od chvíle co jsme se na Horažďovicku dozvěděli o tom, že jsme též jednou z vytipovaných lokalit, se o nějakých kompenzacích vůbec nehovořilo. Na tož o nějakém celkovém vysvětlení procesu a o diskusi současného a budoucího dlouhodobého systému skladování. Po různých nátlakových jednáních ze strany SÚRAO se v roce 2014 objevily najednou nabídky peněz.

Jednorázové finanční vypořádání však zavání kupčením. Měl by být předložen komplexní materiál solidárních republikových dlouhodobých podpor pro dotčené území. Dodatečně nabízené státní příspěvky obcím za souhlas s průzkumnými pracemi beru jako nesystematické. Po letech dohadů jsou nabízeny jednotlivým obcím statisíce či někde miliony za schválení souhlasu s průzkumy a následně umístěním úložiště. Když to nebude stačit, tak stát něco „přihodí“.

Po průzkumech mohou obce prý úložiště odmítnout. Představitelé samospráv jsou zvyklí pečlivě hospodařit a každá koruna se před vydáním několikrát obrátí. Určitě nelze nevidět, že nabízené částky jsou menší než roční odměny čelních představitelů polostátních energetických firem.

Finanční náhrady považuji za velmi iluzorní. Dokud bude potřeba venkovského občana finančně několikanásobně podhodnocována oproti občanům větších měst, nelze čekat důvěru venkova. Daně platíme všichni stejné, proto nechápu při daňovém přerozdělování stále tak velký rozdíl mezi člověkem venkovským a městským. Proto pak vypadají nabízené a nyní i zákonem schválené kompenzace jako velké gesto od státu. Ale ono je to vše jinak. Venkovská sídla a území s menším osídlením jsou držena na nízké hranici financování oproti městům. No, a když se nedaří protlačit umístění úložiště uvažované na 100.000 roků silou, tak se to zkouší přes peníze.

Poslední článek zase sděluje, že ve Švýcarsku jaderné elektrárny předčasně neodpojí. Ale zde pozor, proběhlo tam všelidové hlasování - referendum. V tom je ten velký rozdíl oproti naší republice. Pomijím, že pro zachování současného stavu se vyjádřilo 54 % Švýcarů a 46 % bylo pro odpojení. **Důležitý je ten demokratický přístup.** Stát jsou jeho občané. Proto nemohu souhlasit s postupy kolem hledání skladu tak nebezpečných materiálů, jako jsou jaderné, vnučované státní institucí SÚRAO. Sliby politiků o narovnání práv dotčených obcí zatím vždy odvála ztráta paměti či povolební změna. Jak závidím Švýcarům jejich osvědčené a demokratické postupy.

Ukládání a skladování radioaktivních odpadů je problém celonárodní. Proto nad ním nelze uvažovat jako nad lokální záležitostí. Někaké úložiště na skladování je zřejmě nutné vybudovat. Ale vlády a další kompetentní instituce stále nestanovily jasné a přesné postupy pro vytvoření úložiště, včetně prvotních a přípravných kroků. Posledních patnáct roků se pohybujeme v kruhu. Vládní a politické orgány přešlapují na místě a nechtějí udělat demokratický krok k občanům a jejich samosprávám. Nejsou plně definována veškerá kritéria pro úložiště. Kritéria nejen technická a geologická, ale i sociální, etická, ekologická, společenská, lidská. Vždyť stavba uvažovaná na tak dlouhé časové období a na tak nebezpečný materiál není nikde na světě a nemá obdoby.

Hledat úložiště je významný společenský úkol, a těm, kteří nesou břímě, musí být dávano najevo, že si jich společnost za jejich přístup váží a ctí jejich vstřícnost. Bohužel jednání řady institucí mne nepřesvědčilo, že je s dotčenými obcemi a jejich lidmi jednáno na rovinu. Jednorázové kupčení nemůže nahradit lidský rozměr občanského soužití, spolupráce a spoluodpovědnosti.

Petr Klásek, toho času starosta Obce Chanovice, v lednu 2017.